

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**
Föredraganden
Annelie Gustafson

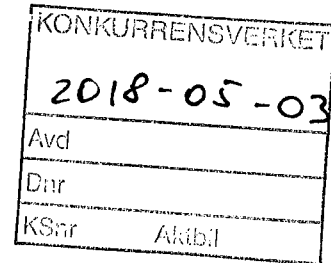
DOM
2018-03-09
Meddelad i Falun

Mål nr
5384-17

SÖKANDE
Konkurrensverket
103 85 Stockholm

MOTPART
Lerums kommun
443 80 Lerum

SAKEN
Upphandlingsskadeavgift

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att Lerums kommun ska betala en upphandlings-
skadeavgift om 2 000 000 kr.

Dok.Id 215464

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 45 S-791 21 Falun	Kullen 4	023-383 00 00 E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se	023-383 00 80	måndag–fredag 08:00–12:00 13:00–16:00

BAKGRUND OCH ANSÖKAN

Konkurrensverket ansöker om att förvaltningsrätten ska besluta att Lerums kommun ska betala 3 000 000 kr i upphandlingsskadeavgift. Till stöd för sin ansökan anför Konkurrensverket i huvudsak följande. Lerums kommun har brutit mot 15 kap. 4 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) genom att den 8 december 2016 ingå avtal om uppförande av 30 stycken lägenheter med BoKlok Mark och Exploatering AB (BoKlok) utan föregående annonsering, trots att förutsättningar för detta saknades. Det ingångna avtalet utgör därmed en otillåten direktupphandling.

Lerums kommun ingick avtal med BoKlok om uppförande av 30 stycken lägenheter till ett värde om totalt 41 600 000 kr. Avtalet ingicks utan föregående annonsering eftersom undantaget för synnerlig brådska enligt 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU ansågs tillämpligt. Avsikten med avtalet framstår ha varit att lösa kommunens behov av bostäder såväl för nyanlända som för personer som redan är bosatta i kommunen. Hälften av de lägenheter som ska uppföras av BoKlok ska fördelas till nyanlända medan resterande bostäder fördelas till den ordinarie bostadskön. Avtalet har således inte begränsats till att endast avse det omedelbara behovet av bostäder till nyanlända. Att en lagstadgad skyldighet att ta emot nyanlända skulle införas var dessutom känt för kommunen. Avtalet tecknades ett helt år efter aviseringen av lagen (2016:28) om mottagande av nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) och tio månader efter det att kommuntalen offentliggjordes. Behovet av hyreslägenheter till andra än nyanlända berodde på ett eftersatt byggande från kommunens sida. Då avtalet endast till hälften avser lägenheter till nyanlända, är det enligt Konkurrensverkets uppfattning uppenbart att avtalet inte är begränsat till att tillmötesgå ett av kommunen påstått brådskande behov. Ett inköp som motiveras utifrån synnerlig brådska ska nämligen enbart avse det omedelbara behovet, det vill säga den mängd eller antal som behövs mycket snabbt. Även för det fall ett behov av nyanlända hade motiverat direktupphandling med stöd av synnerlig brådska, vilket

bestrids, har avtalet delvis syftat till att tillgodose behov som inte var bråds-kande. Under sådana omständigheter kan direktupphandling enligt LOU inte ske. Det skulle kunna innebära att tidigare kända behov av ett visst avtals-föremål kan undandras konkurrensutsättning genom att upphandlas tillsam-mans med andra i och för sig bråds-kande avtalsföremål. En sådan tolkning av synnerlig brådska är inte restriktiv. Konkurrensverket bedömer att det inte har förelegat någon synnerlig brådska som skulle undanta Lerums kommun från annonseringsplikten av den aktuella upphandlingen. Något annat undantag är heller inte tillämpligt. Avtalet är därmed en otillåten di-rektupphandling.

Upphandlingsskadeavgiften kan uppgå högst till 4 160 000 kr. I detta fall är det fråga om en otillåten direktupphandling. Sanktionsvärdet är därför högt. Rättsläget är inte oklart. Det har inte framkommit att Lerums kommun till följd av överträdelsen har drabbats av några andra negativa ekonomiska konsekvenser. Omständigheterna i övrigt är enligt Konkurrensverkets upp-fattning varken förmildrande eller försvårande utan överträdelsen kan närm-ast beskrivas av normalgraden. Vid en sammantagen bedömning av omstän-digheterna i ärendet anser Konkurrensverket att en upphandlingsskadeavgift på 3 000 000 kr är en avskräckande och proportionerlig sanktion för den aktuella överträdelsen.

INSTÄLLNING M.M.

Lerums kommun motsätter sig i första hand Konkurrensverkets ansökan och yrkar i andra hand att den begärda upphandlingsskadeavgiften ska efter-ges eller sättas ned väsentligt. Till stöd för sin inställning anför Lerums kommun i huvudsak följande. Upphandlingen föregicks inte av annonsering eller avrop på ramavtal utan genomfördes som en direktupphandling med stöd av 15 kap. 3 § andra stycket med hänvisning till 4 kap. 5 § första styck-et 3 alternativt med hänvisning till synnerliga skäl i samma paragraf. Någon överprövning av avtalets giltighet begärdes inte.

Bosättningslagen trädde i kraft den 1 mars 2016 och innebär att kommunen är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Tidpunkten för när kommunen blev skyldig att vidta åtgärder för att leva upp till detta ansvar kan inte anses ha inträffat tidigare än i slutet av november 2015 då propositionen lades. Kommunen fick i februari 2016 information om att ta emot 170 personer under 2016. Innan tidpunkten för den officiella anvisningen för 2017 fick kommunen indikationer om att det skulle vara betydligt fler för 2017 än 2016. Detta reviderades dock den 3 april 2017, dvs. flera månader efter att avtalet hade slutits. Kommunen är tillsammans med tre andra kommuner i Göteborgsregionen delägare i bostadsbolaget Förbo AB (Förbo). Förbo har inte byggt i den omfattning som varit behövlig och eftersom bolaget är delägt har kommunen inte kunnat påverka nybyggnationen i samma utsträckning som med ett helägt bostadsbolag. Privat byggande av hyresrätter har också skett mycket sparsamt. Sammantaget råder det mycket stor brist på bostäder i Lerums kommun.

Syftet med upphandlingen har varit att tillgodose nyanländas behov av bostäder. Hälften av bostäderna har fördelats till personer redan bosatta i kommunen för att bättre uppnå integration, ett av målen med bosättningslagen. Beslutet om fördelning kan därför inte inverka på möjligheten att tillämpa det aktuella undantaget i LOU i sådan utsträckning att det skulle göra upphandlingen otillåten. Det har inte upphandlats fler bostäder än som behövs utan det behövs tvärt om betydligt fler bostäder. I det aktuella fallet var det absolut nödvändigt att ta fram bostäder till personer som inte hade något annat boende och många åtgärder vidtogs.

Planering för bildande av ett helägt bostadsbolag påbörjades våren 2016 och kommunen ombildade under senhösten 2016 ett redan existerande bolag till kommunalt bostadsaktiebolag. Ingen kommersiell privat hyresvärd har efter försök från kommunen hyrt ut till nyanlända eller i andra hand genom kommunen till nyanlända. En befintlig fastighet om sex lägenheter har köpts

av kommunen och förhandlingar har genomförts för att ta över två tidigare HVB-hem. Parallellt med det akuta arbetet och arbetet med att bygga en ny enhet för mottagandet av nyanlända påbörjades inventering av byggbara tomter vilket var tidskrävande. Det uppfördes även hyreslägenheter i modulutförande och tillfälliga bostäder i form av villavagnar. Vid upphandlingen hade således en stor mängd åtgärder redan vidtagits och övriga alternativ som stod till buds var uttömda. Förutsättningen absolut nödvändigt är med stöd av Upphandlingsmyndighetens vägledning uppfyllt då det avsåg ett omedelbart behov av boende och måltider för människor som annars skulle stå utan bostad och mat. Det har också förelegat en sådan synnerlig brådska att det inte har varit möjligt att beakta de tidsfrister som gäller vid ett sedvanligt eller påskyndat förfarande. Projektledare i kommunen var hårt ansträngda och ytterligare arbetsbörda i form av att upphandla byggentreprenörer för att kunna erbjuda bostäder till nyanlända var inte möjlig att hantera omgående. Att projektera och färdigställa ett förfrågningsunderlag samt att genomföra upphandling och utvärdering tar minst ett år i anspråk. Det förelåg således synnerlig brådska eftersom boendebehovet måste lösas snarast. Genom att upphandla BoKlok fick kommunen inflyttningsklara bostäder av god kvalitet inom ett år från kontraktstecknande.

Antalet nyanlända som har anvisats till Lerums kommun har ökat dramatiskt under mycket kort tid. Bosättningslagen aviserades och trädde i kraft med extremt kort varsel. EU-kommissionen har konstaterat att direktupphandling kan tillämpas i fråga om flyktingbostäder eftersom det råder exceptionella omständigheter samt att den pågående flyktingkrisen är en situation där upphandlande myndigheter inte i tillräcklig god tid i förväg kunnat veta hur många asylsökande den skulle behöva ta hand om. Kommunen bedömer att det finns samband mellan den drastiska ökningen av nyanlända och det stora behovet av bostäder, förorsakat av ny lagstiftning som har trätt i kraft utan att möjligheter har erbjudits för att underlätta för kommunerna att uppfylla det nya ansvar som åläggs kommunerna enligt bosättningslagen. Kommu-

nen vidtog en stor mängd åtgärder för att lösa den uppkomna situationen. Undantaget kan därför tillämpas och det föreligger inte en otillåten direktupphandling. Någon upphandlingsskadeavgift ska därför inte utgå.

Om förvaltningsrätten finner att upphandlingsskadeavgift ska utgå bör avgiften efterges eller sättas ned väsentligt. Kommunen har inte medvetet överträtt upphandlingsreglerna. Om upphandlingen inte når upp till det för upphandlingen aktuella undantag som finns i LOU är det åtminstone mycket nära varför skäl för eftergift föreligger. Om förvaltningsrätten anser att förutsättningarna för att direktupphandla i vart fall finns avseende behovet för de nyanlända är det Kommunens mening att upphandlingsskadeavgiften borde sättas ned väsentligt med anledning av det.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

I målet är den nu upphävda lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, tillämplig.

Enligt 7 kap. 1 § LOU ska en upphandlande myndighet som avser att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal annonsera upphandlingen om inte något annat följer av bl.a. 4 kap. 5 § LOU.

Av 4 kap. 5 § första stycket 3 framgår att en upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt som avser byggentreprenader, varor och tjänster om det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses av den upphandlande myndigheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering.

Reglerna i lagen om offentlig upphandling om möjlighet till tilldelning av kontrakt utan föregående annonsering vid fall av synnerlig brådska har sin motsvarighet i artikel 31.1 (c) i det numera upphävda direktivet om offentlig upphandling (2004/718/EG). I artikeln anges även att de omständigheter som åberopas som skäl för synnerlig brådska inte i något fall får tillskrivas den upphandlande myndigheten. Artikeln har sin motsvarighet i artikel 32.2 (c) i det nu gällande direktivet 2014/24/EU om offentlig upphandling.

Enligt 17 kap. 1 § 3 LOU får allmän förvaltningsdomstol besluta, efter ansökan av tillsynsmyndigheten, att en upphandlande myndighet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) om myndigheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering enligt bl.a. 7 kap. 1 § LOU.

Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får inte överstiga 10 procent av kontraktsvärdet. Beräkningen av kontraktsvärdet ska ske enligt 3 kap. 3 och 4 §§ eller 15 kap. 3 a § (17 kap. 4 § LOU). Värdet av ett kontrakt ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas enligt kontraktet (15 kap. 3 a § LOU).

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl (17 kap. 5 § LOU).

När det gäller beräkningen av avgiftens storlek anges bland annat följande i förarbetena till LOU. Inom de givna beloppsramarna bör beslutande instans ha ett betydande utrymme att fastställa avgiftens storlek. Det bör dock erinras om att det i ändringsdirektivet föreskrivs att sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Syftet med förslaget är att ju allvarigare överträdelsen kan anses vara, desto högre belopp bör sanktionen fastställas till. Vid bedömningen av sanktionsvärdet bör även vägas in hur klar överträdelsen kan anses vara. Om det t.ex. är så att rättsläget är oklart bör

det påverka sanktionsvärdet så att överträdelsen anses mindre allvarlig. Otillåtna direktupphandlingar anses vara en av de allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet, vilket bör leda till att sanktionsvärdet i dessa fall oftast kan anses vara högt. Vidare kan avtalstidens längd och värdet påverka sanktionsvärdet på så sätt att sanktionsvärdet anses högre om otillåten direktupphandling gjorts och avtalet avser en förhållandevis lång tid eller högt värde. Även förhållanden hos den upphandlande myndigheten eller enheten bör tillmätas betydelse vid bedömning av sanktionsvärdet. Det förhållandet att upphandlande myndighet eller enhet på annat sätt drabbas negativt kan däremot i vissa fall ses som en förmildrande omständighet. I sällsynta fall, när överträdelsen får anses ringa, bör det kunna aktualiseras om någon avgift över huvud taget ska påföras. Om det i det enskilda fallet föreligger synnerliga skäl ska avgiften också kunna efterges. Med synnerliga skäl åsyftas närmast situationer där det skulle framstå som orimligt eller stötande att ta ut avgiften. Det får således ses som en form av ventil som inte är avsedd att tillämpas annat än i rena undantagsfall. Vidare anges att domstolen har stort utrymme att ta hänsyn till alla relevanta omständigheter inom ramen för upphandlingsskadeavgiftens avskräckande syfte. Detta innebär att hänsyn ska tas till såväl försvårande som förmildrande omständigheter. Utgångspunkten bör dock vara att avgiften bestäms så att myndigheten avhåller sig från överträdelser av lagen samt att även andra avhåller sig från överträdelser (prop. 2009/10:180 s. 197 f., s. 370).

Förvaltningsrättens bedömning

I målet är ostridigt att Lerums kommun har tecknat avtal med BoKlok avseende uppförande av 30 stycken lägenheter utan föregående annonsering och att det totala kontraktsvärdet överstiger direktupphandlingsgränsen.

Den fråga som förvaltningsrätten först har att ta ställning till är om det har förelagat sådana omständigheter som medför att förfarandet vid upphandlingen haft stöd i undantagsbestämmelsen om synnerlig brådska i 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU. Vad som utgör omständigheter som gör det absolut

nödvändigt att direktupphandla får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Utrymmet för direktupphandlingar är således mycket begränsat och får ske endast i enstaka fall där omständigheterna är mycket speciella.

Högsta förvaltningsdomstolen har dragit slutsatsen av EU-domstolens praxis att det ställs höga krav på att en upphandlande myndighet har en god organisation och framförhållning i sin planering. I det aktuella målet ansåg Högsta förvaltningsdomstolen att ett regeringsbeslut om att en myndighet ska inleda en verksamhet vid en viss tidpunkt inte i sig kan anses utgöra en oförutsedd omständighet i den mening som avses i bestämmelsen även om genomförandet och starten av den nya myndigheten sattes under press. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg även att det inte framkommit att den av regeringen beslutade tidsramen motiverats av omständigheter som inte hade kunnat förutses. Det saknades således förutsättningar att tillämpa undantagsbestämmelsen i 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU (se Högsta förvaltningsrättens dom i mål nr 4575-15 den 15 november 2017).

Lerums kommun har anfört att de har haft rätt att direktupphandla då det var absolut nödvändig och synnerlig brådskasom de inte orsakat att teckna avtalet och/eller med hänvisning till att synnerliga skäl förelegat.

I förevarande fall har det enligt förvaltningsrätten inte kommit fram annat än att avtalet för byggandet av 30 lägenheter avsåg 15 lägenheter till nyanlända som anvisats till Lerums kommun med stöd av bostättningslagen samt 15 lägenheter till den befintliga bostadskön. Det har vidare framkommit att det fanns en stor brist på lägenheter i Lerums kommun sedan tidigare, de saknade ett helägt bostadsbolag samt hade en ansträngd situation under slutet av 2015 och hela 2016. Detta motiverar enligt förvaltningsrätten inte att undantaget för att direktupphandla blir tillämpligt. Bristen på lägenheter var för Lerums kommun känt sedan tidigare och då upphandlingen avsåg att tillgodose behov av lägenheter både för nyanlända, som i viss mån kan an-

ses vara av mer brådskande natur, och för befintliga kommuninvånare kan det inte anses vara synnerligen brådskande. Kommunens tolkning kan i framtiden leda till missbruk av undantagsreglerna för att tillgodose behov som var tidigare kända. Vidare borde Lerums kommun, mot bakgrund att regeringen i november 2015 överlämnade propositionen för bosättningslagen, agerat tidigare för att lösa den brist på bostäder som fanns för att tillgodose behovet av bostäder till nyanlända oavsett hur många som kom att anvisas till Lerums kommun. Det kan därför inte anses ha förelegat sådan oförutsedd synnerlig brådskande eller synnerliga skäl i övrigt som krävs för att direktupphandla i detta fall. Sammantaget anser förvaltningsrätten att det saknats godtagbara skäl att direktupphandla. Lerums kommun har därmed genomfört en otillåten direktupphandling som medför att en upphandlingsskadeavgift kan tas ut. Förvaltningsrätten har således att ta ställning till hur upphandlingsskadeavgiften ska bedömas.

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. Vid ringa fall ska avgift inte bestämmas och vid synnerliga skäl får avgiften efterges. Av förarbetena framgår att utrymmet för att anse en överträdelse som ringa och underlåta att påföra avgift är ytterst begränsat. Mot bakgrund av att otillåtna direktupphandlingar är en av de allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet anser förvaltningsrätten att överträdelsen i förevarande fall inte är ringa, varför det finns grund för att ålägga Lerums kommun att betala en upphandlingsskadeavgift. Förvaltningsrätten noterar att Konkurrensverkets ansökan om upphandlingsskadeavgift mot Lerums kommun har inkommit inom den lagstadgade tidsfristen ett år från det att avtalet slöts.

Vid beräkningen av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska bl.a. kontraktsvärdet beaktas. Bedömningen av kontraktsvärdet ska enligt förvaltningsrättens göras med utgångspunkt i förhållandena vid avtalets ingående. Av handlingarna i målet framgår att kontrakt ingicks den 8 december 2016 och avsåg uppförande av lägenheter till ett värde om totalt 52 000 000 kr inklu-

sive mervärdesskatt. Enligt 3 kap. 1 § LOU ska värdet av kontraktet beräknas utan mervärdesskatt och kontraktvärdet beräknas därför till 41 600 000 kr. Upphandlingsskadeavgiften kan därför uppgå högst till 4 160 000 kr. Den yrkade avgiften om 3 000 000 kr är lägre än det högsta belopp som kan tas ut och ligger således inom det tillåtna spannet enligt 17 kap. 4 § LOU.

Avgiftens storlek måste bestämmas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Den nu aktuella överträdelsen består i en otillåten direktupphandling, vilket är en av de allvarligaste överträdelserna. Avtalet har inte tidigare ogiltigförklarats i domstol, varför Lerums kommun inte redan kan anses ha drabbats negativt. Detta påverkar därför upphandlingsskadeavgiften höjande. Konkurrensverket har dock i sin ansökan uppgett att överträdelsen närmast kan beskrivas vara av normalgraden. Kontraktstiden har vidare varit kort, upphandlingen rör sig inte om ett särskilt högt värde och risken för flera ytterligare direktupphandlingar förefaller låg med tanke på att det rör sig om en särskilt ansträngd period. Detta motiverar att en alltför hög avgift inte kan dömas ut. Förvaltningsrätten finner vid en sammantagen bedömning av såväl de försvårande som förmildrande omständigheter som framkommit i målet att en avgift om 2 000 000 kr är en tillräckligt effektiv och avskräckande sanktion som står i proportion till överträdelsens allvar. Konkurrensverkets ansökan ska därmed delvis bifallas.

Vad Lerums kommun anfört till stöd för att efterge avgiften utgör enligt förvaltningsrätten inte sådana omständigheter som medför att det skulle framstå som orimligt eller stötande att ta ut upphandlingsskadeavgift. Det föreligger därmed inte synnerliga skäl för eftergift.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU).

Anders Lidman
rådman

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

